

COSINZEANA

REVISTA ILUSTRATA SAPTAMÂNALA

REDACTOR: SEBASTIAN BORNEMISA

Anul IV. - Nr. 18.

Abonamentul: Pe an 12 cor. Pe $\frac{1}{2}$ an 6 cor.
România 30 lei. - America 3 dollari. - Germania 15 M.

Orăștie, 10 Maiu n. 1914.

INFĂȚIREA ROMÂNŌ-FRANCEZĂ

Generalul francez *Pelecier* la București, unde a ținut luna trecută, conferințe pentru înfrățirea României cu Franța. — Cei din chip sunt: Rindul de sus, dela stânga spre dreapta: dl Peret, căpitan Moruzi, Romano, căpitan Pichon, căpitan Polimeridu; — rândul de jos dela stânga: General Cerchez, General Pelecier, General Cigărtu și d. Laptev.

Sufletele își cer

și ele largul lor! Nu vor să mai supoarte în tăcere a fi supuse altor suflete, streine de ele, suferind capriciile ori năvăririle aceluia, ci vor să facă parte din lumea din care și ele formează o moleculă, o schintee, printre miile și milioanele de molecule de aceeași suflare cu ele.

Dacă străvechile vremuri, cu ale lor stări răsturnate, au tras și sufletele în robia în care gemeau trupurile purtătoare ale lor, azi sufletele împing tot mai irezistibil trupurile, le târăsc oarecum după sine, ca să croiască drumuri largi ducătoare spre alte zări cu alte stări! — Să se caute semen pe semen, inimă pe inimă, suflet pe suflet, și cele ce să asemănă și se înțeleg, împreună să trăiască, împreună să se fericească, și amarul înstrăinării să nu-l mai simțasă...

Sforțări în proporții întinse, ridicări mărețe cu avânturi legendare, de acest fel, fură ridicările popoarelor din Balcani, în contra stăpânirii asupra lor a unui neam atât de strein de ele, ca sufletul turcesc.

Dar parcă și mai grăitoare decât însăși ridicarea cu armele în mâni, este ridicarea ce acum se vede în aceiași Balcani, acum după ce s'a făcut pace și țările s'au împărțit între sine. Rămânând totuși frânturi de popoare de alt neam, cu alt suflet, sub stăpânirile nou împărțite, — cari nu au putut fi așa arangate, ca hotarele politice să se copere cu cele etnice, — azi se vede acolo un fenomen minunat: zeci de mii de Turci, se ridică de prin hotarele sârbești, bulgare, grecești, și să trag, convoiu greci și lung, spre hotarele Turciei lor, — și zeci de mii de Greci din hotarele turcești, bulgărești,

să scurg asemenea riu larg, spre noiele hotare grecești, și Sârbii din hotarele bulgare se trag spre Sârbia lor, — fiecare vrea să ajungă sub un cer, pe care lucește soarele cald al neamului seu și nu mai mult soarele rece al unei dominațiuni streine.

Sufletul e care se zbate în aceste schimburi, migrațiuni, de popoare, sufletul care nu voește a mai duce vieată de copil orfan în casă de părinți mașteri, ci se trage spre căminurile, spre vetrele, unde își găsește frații și surorile și rudele și inimile ce bat la fel cu el, și se încălzesc de focul aceluiași ideal, al același ținte de vieată, gustând din aceeași hrană a culturai, a vieții, a tinhei.

Spiritul timpului se oglindește viu în aceste arătări și acest spirit e tot mai mult curcior, până nu va ajunge satisfăcut pe deplin de rânduirile societății omenești.

MONUMENTUL DELA GHIROC.

Românii din Ghiroc, (comitatul Timișoarei), zguduți și ei, ca toată lumea românească, în sufletul lor de căderea și moartea lui Vlaicu, — atunci când s'au făcut apel din toate părțile pentru adunare de bani ca să se ridice lui Vlaicu un monument, — și-au zis: Nu numai că nu vom rămâne nepăsători față de această chemare, ci voim chiar mai mult decât ni-se cere: *Noi voim să-i facem singuri un monument, aici la noi, după puterile noastre! De-om da banii aiurea, i-or face un monument, măreț și scump, color ori color, — dar pe care noi nu l'om putea vedea decât când vom avea cale pe-acolo, și noi am dori ca acel monument să-l avem aci lângă noi, să-l vedem zilnic, ca zilnic să ne aducă aminte de acel, care pentru un gând așa de măreț și din toate inimile românești izvorât, s'a jertfit pentru a trage o linie prin văzduh*

din inima României, până în inima Ardealului, — arătând că azi nici Carpații nu mai sunt o pedecă de netrecut în drumul inimilor dela frați la frați... În goana după acest frumos vis al său, a căzut el; voim ca monumentul lui, aminte să ne aducă mereu de acest erou al unui vis frumos...

Și așa au făcut. Au adunat ei în de ei banii de lipsă, și au înălțat în hotarul comunei, la loc potrivit, pe unde trece lumea cea multă, monumentul dorit. I-au dat chipul unei *Cruce mărețe*, de marmoră, înălțată de 3¹/₂ metri, așezată pe un pedestal puternic și purtând pe ea scrisoarea:

„Întru preamărirea lui Dumnezeu în memoria lui Dum-

AUREL VLAICU

geniul aviaticei române, ridicat'au această sfântă cruce credincioșii bisericii rom. ort. din Ghiroc, în anul 1914, ziua a doua a sfintelor Paști“.

A doua zi de Paști, a ieșit apoi întreg poporul, în frunte cu preoții D. Voniga și T. Petcu, și oșpetii din jur, — spre sfânta monumntului. Cu acest prilegiu părințele Voniga a rostit o vorbire bine gândită și simțită, spunând că consacra această sfântă cruce memoriei unui geniu al neamului românesc, care prin moartea sa tragică, s'a făcut martirul științei și a năzuințelor spre glorie a neamului românesc, — și încheind cu cuvintele:

„...cu adâncă umilință și cu credință, ne plecăm înaintea acestei Cruci și cântăm în Dzeu mărire, iar geniului Aurel Vlaicu în veci pomemire!“

Arătăm, în chipul de pe pag. 267 însăș Crucea, împodobită cu cununii și încunguriată de cei-ce o sârbătoreau, iar pe pagina 268 mulțimea de popor adunat în jurul ei, în clipa când pâr. D. Voniga își rostește cuvântarea sârbătorească. Col. rul bisericesc condus de dl M. Boșca, a înălțat frumșea sârbării seara a dat Concert bine reușit și teatru.

Dup'amiaz a avut loc frumoasă petrecere populară.

Românii din Ghiroc au săvârșit prin aceasta o faptă plină de laudă.

Răspândiți revista „Cosinzeana“ între cunoștii dumneavoastră!

Crucea-monument, ridicată lui Vlaicu la Ghiroc.

Din viața deportaților în Siberia.

II.

Dincolo de Iakuşk tabloul se schimbă. Căci acolo, în mijlocul pustietății, trăiesc periculoșii criminalii politici ca locatarii forțați ai Iakușilor. Și în colibele mici înconjurată cu ghiață se adună în timpul nopții conducătorii revoluției, ca să vorbească de soarta Rusiei-june. Multe măsuri luate de partidul social-revoluționar au fost puse la cale în pustietatea înghețată a Siberiei de răsarit și miez-de-noapte, și când prin străzile Rusiei europene trece terribila groază, când bombe în explozie răspândesc spaima și oroarea,

adevărații făptuitori șed departe de locul crimei, în întunericul nopții polare și numai calendarul și ceasul le indică momentul când Moartea începe să viziteze Petersburgul și Moscova. Abia cu mult mai târziu sosesc în mijlocul vișeliei călewa sănii însoțite de cazaci și, din mormantul de blăni de reni, se desprind ființe prăpădite, ce abia se mai țin pe picioare. Sunt acei, cari au scăpat de spânzurațoare. Ei au mâinile mânjite cu sânge, dar acolo, în pustietate camarazii lor îi primesc cu entuziasm ca pe niște martiri, și povestirile lor sunt primite cu jubilar entuziasă. Deportajii sunt dealfel oameni făcuți, singurateci, dar o izbândă în lupta lor, un atentat reușit îi înnebunește de bucurie.

Cu mulți ani în urmă, am avut prilejul să asist într'un cerc de exilați la o festivitate organizată în Siberia de Est cu ocazia omorării ministrului de interne al Rusiei, Plehve, pe care-l cunoșteam personal. Uitând de ori-ce măsură de precauțiune, membrii partidului social-revoluționar și reprezentanții ai teroriștilor, se adunară ziua namiaza mare la un medic devotat lor și cu numeroase sticle de rachiu, serbară crima politică ca o faptă mănuitoare

Călătoria spre diferitele centre din nordul Siberiei, e extrem de nevoioasă. Distanțe până la 1000 km. nu joacă aproape nici un rol. În spre nord de Iakuşk nu există nici șosea, nici potecă, nici adăposturi nu se pot găsi în fiecare noapte. Pe lângă asta călătorul trebuie să se aștepte la o temperatură ce variază între 40°, 50° și 58° sub zero. Deportajii călătoresc de obicei cu la posta care circulă între Iakuşk Werchojansk și Sredny-Kolymsk, și care în timpul iernii face odată pe lună legătura cu nordul Siberiei și călătorește 35 zile până la Sredny-Kolymsk. Distanța de parcurs se poate socoti deci la vre-o 3000 km. După cum e și finutul, se întrebunțează sănii frase de cai, reni ori căni. Pe drum nu găsești nimic de cumpărat în afară de carne de cal, lapte și unt, cari se pot fărui la Iakuşk. Așa că fiecare călător, deci și prizonierii, trebuie să se îngrijească singuri de proviziunile lor. Beefisteaucuri, lapte, supă, pâne, toate sunt luate în stare înghețată și în așa cantități mari ca să ajungă pentru întreaga călătorie. Un european ar fi foarte surprins la vederea unui sac cu astfel de merinde, căci e foarte curios să privești cum e umplut acest sac și cum sunt aruncate înăuntru talmeș balmeș bucăți mari de supă, pietre de lapte grele de 5 până la 10 kilograme, pește înghețat în cantitate de 15 până la 25 kilograme, tot cam atâtă pâne și carne, precum și cizme vechi și zdrențe. Pe drum prizonierii politici nu e supus nici unei supraveghieri ori restricțiuni. Ei călătorește ca ori-care alt voiajor și cazacul ce-l însoțește e răspunzător numai de siguranța lui, îngrijește schimbul regulat al vitelor de frasă și, în schimbul unei mici plăți, nu se sfiște de a-i face și pe servitorul. După câte am putut observa, raporturile dintre cazaci și prizonierii condusi de ei, erau pe tot lungul drumului din cele mai bune imaginabile. În pustietate, unde prime-

Sfințirea Crucii lui Vlaicu la Ghiroc. Părintele Voniga vorbește poporului.

idia te pândește pretutindeni pe drum și moartea e ori-când dispusă să-și ia în primire victimele, se nivelează contrastele politice. Alta e bineînțeles legătura dintre cei în exil, unde deportații formează o comunitate aparte și ori-ce servitor al statului e disprețuit de ei și socotit ca un călău. O supraveghiere polițienească a deportaților aproape nici nu există în Siberia de nord. Firește că corespondența ce trimet și primesc revoluționarii, e citită și controlată de șeful departamentului. Dar asta e și aproape totul și deportații sunt aproape completamente slăpani pe persoana lor. Dacă în general ei preferă să rămână în cercul lor, totuși am văzut la Werchojansk, polul de frig al pământului, revoluționari ca musafiri ai șefului poliției, care luă ceaiul cu ei și se întreține foarte cordial cu ei.

Nu arare-ori se întâmplă că revoluționari, cari sunt deportați pentru zece ori doisprezece ani în Siberia de nord, contractează căsătorii temporare cu fete baștinașe și trăesc în bună înțelegere cu ele. La întoarcerea lor în patrie, ei părăsesc nevasta și copiii, cari rămân adeseori într-o mizerie neagră.

Atât la Werchojansk, care e la vreo 10.000 km. departe de Moscva, cât și la Sredny Kolymsk, situat la vreo 1000 de leghe mai spre nord, se află biblioteci, cari sunt proprietatea exclusivă a deportaților și din

care fiecare conține peste 2000 de volume. În aceste biblioteci au loc întrunirile exilaților; ele le servesc oare-cum ca localuri de club.

În urma unei invitațiuni a revoluționarilor, am asistat în bibliotecă din Sredny Kolymsk, la un festival de adio și voi încercă să redau aici impresiunile acelei seri memorabile.

— Cum înoptră, am plecat dela coliba ce ocupam la extremitatea lui Sredny Kolymsk, ca să particip împreună cu deportații la o cină de adio. Cufundat în gânduri, am parcurs străzile întunecoase, luminate numai de zăpadă. Curios lucru, căsocioarele micuțe de lemni, învălitate numai cu zăpadă și ghiață, îmi păreau încă și mai mizerabile de cum erau ele în realitate.

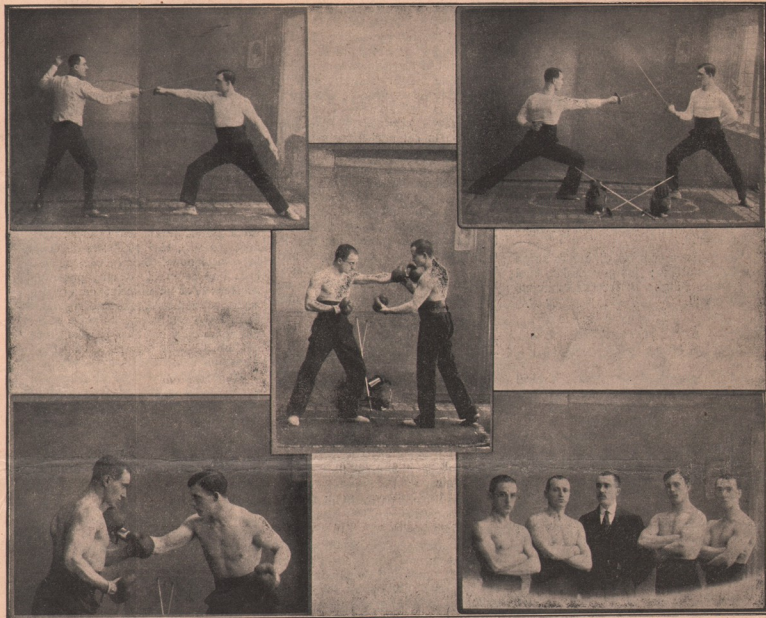
În încăperi lipsite de aer și lumină, o amorfeală mută, o tristeță cumplită. Abia se auzia o vorbă spusă în șoaptă. Abia se zăria un zîmbet pe fețele livide. Privirea tulbură, tristă, așintită asupra icoanei afumate înaintea căreia pălăvea candela nestinsă. Pe masă mâncarea de sară: pește crud, înghețat, tăiat în felii și marinat în oțet, și pâine neagră. Ca desert „chajak” preparat din lapte acru, înghețat. Pe băncile de lemn șed ghemuiți și tușind oameni cari au fața mâncață de o boală teribilă, femei cu basmale murdare, bărbați cu cisme de blană și cu haine zdrențuite din piele de

reni. Peste toate o atmosferă îmbăcșită de miros de pește și catran.

Dar mai departe. Trec pe lângă cimitir, ale cărui cruci mici de lemn întocmai ca niște spectre aruncau umbre lungi peste suprafața sclipitoare a zăpezii, apoi podul șubred de peste Ankulin, care tae orașul în două părți, mai urcai un mic deal și iață-mă la jîntă: bibliotecă, luminată azi ca de sărbătoare. Doar e vorba de a-și luă rămas bun dela un tovarăș, care a petrecut doisprezece ani nesfârșiți în întunec și nevoie și acum, grațiat, se întoarce iar la vieață și în patrie.

Mă așteptau pe mine. 24 de inși erau adunați. Unii în bluze cenușii deschise, cu șnururi albastre, trădând foști studenți. Apoi câțiva lucrători din Odesa, în halaturi grosolane, un inginer, un fost ofițer de gardă, mai mulți savanți, între cari și medicul districtului cu soția lui.

Ochi negrii, sculptorii mă examinează. Mi se întind mâni aspre, vânjoase. În asistență sunt și vreo șase femei. Conversația urmează mai mult în limba rusască și germană, dar se aude și franțuzește, poloneză și armeană. În încăperile mici, neventilate, e un aer închis, îndușitor. În sobă arde cu froznete focul de lemne. Ivan Petrovici, un naturalist, conduce festivitățile. El ne salută și apoi, cu cuvinte pline de înțeles, desvolă programul partidului său. Cu fiecare frază ce rostește

Clubul sportiv ardelean va arangea la Orăștie în 31 Maiu n. primul *concurs român*, de scrimă, atletică, gimnastică și fotbal. La concurs vor lua parte, afară de clubul ardelean „Transilvania”, cu sediul în Cluj, — și cluburile similare ale tinerilor universitari români din Budapesta „Petru Maior”, „Gloria” din Arad și „Șoimii” din Sibiu, apoi echipe de ale tinerimii dela gimnaziile române superioare. Când vestim despre aceasta marelui public român și îl rugăm și noi stăruitor, a da toată atenția și tot spriginul său, sănătoasei mișcări a tinerimii noastre bune și voinice, aducem cu o cale în numărul acesta al revistei noastre mai multe vederi din cercurile sportiștilor noștri bravi. Chipul de mai sus ne prezintă câteva scene din producțiile lor. În numărul viitor vom aduce fotografia unui tiner sportist român, care prin gimnastică și-a dezvoltat musculatura brațelor și a peptului în chip cu adevărat atlet. Astfel de voinici vor veni să-și arate sănătoasele lor producții sportive la Orăștie în 31 Maiu. Să-i primim cu drag și să grăbim la producțiile lor vrednice.

mai mult, el devine mai pasionat, mai amenințător și, după vreo douăzeci de minute, sfârșește cu cuvintele: „Ori-cărui trădător al cauzei, i se cuvine moartea”. Cu pumnul drept lovește cu putere în masă. El își netezește cu mâna părul lung ce-i căzuse în obraz și apoi se retrace cu „grăjatul”. Într-o convorbire tainică în camera de alături.

Între acestea cu toții se așează, fără fașoane, la masă. O tovarășă

o face azi pe gazda. Se servește pateu de pește, friptură de iepure polon, rață sălbatecă și carne de ren. Sicile mari conțin volcă și o calitate ieftină de rom. Se bea mult, dar în schimb se mănâncă puțin. Se întonează „Marseilleisa muncitorilor”. Toți se scoală în picioare. În camera alăturată Maria Pavlova se învârtește în dans cu un mic meseriaș din Odesa, la sunetele unei vioare conduse destul de bineșor.

Aplauze frenetice, veselie exuberantă! Vera Iefremowna, o drăguță ovreicușă, recitează apoi o poezie, care slăvește pe teroriștii. Se servesc dulciuri. Bomboane din cele mai ieftine. Apoi, după obiceiul rusesc, iarăș beau volka, căci ea e băutura națională a petrecerilor.

Se mai cântă puțin la mandolină și în urmă cu toții, cam somnoroși, se așează la ceai. O istovire generală i-a cuprins. Focul din sobă

froznește mai puternic. Aerul înferbânt, neprermit, din camerele pline de praful, unde pe raturii putrede sunt înșirate cărți usuroase, a devenit aproape insuportabil.

Prin fumul de țigări care se ridică în linii ondulate văd pe un perete portretele lui Bakunin și Alexandru Herzon și între ele un tablou prost executat, „Munca”, reprezentată prin figuri alegorice. Se vorbește iarăși de volca, ce se va aduce de undeva.

Eu însă prefer să mă retrag, și simt o învioreare bine-făcătoare, când vântul revine de noapte îmi răcoșează tâmplele.

Mai aud cum cei dinăuntrul strigă cu înșufleire: „Jos guvernul!” Apoi rămân singher în tăcerea înghetată a nopții.

□ □ □

Sodoma și Gomora.

În partea despre răsărit a țării Cananului (Palestinei de astăzi) pe o vastă câmpie udată de apa Iordanului, se aflau cu 4000 de ani în urmă, cetățile vechi *Sodoma*, *Gomora*, *Adma* și *Sevina*, în care în care înflorea civilizația veche.

Locuitorii din Sodoma și Gomora, ca și frații lor din Tyr și Sidon, erau de neam *cananei*, așezați acolo cu turmele lor din cele mai vechi timpuri după emigrarea popoarelor din valea Eufratului.

În orașele Sodoma și Gomora erau palate mărețe, ca în Tyr și Sidon, cu coloane de piatră, după forma arhitectonică egipteană sau babilonică. Câmpia roditoare din împrejurimile cetăților, care era udată de apa Iordanului și umbrită de palmieri, sicomori, etc., erau frumoasă și încântătoare, ca și grădina *Edenului*, după cum și *Biblia* zice: „Eră frumoasă ca grădina lui Iehova și ca pământul Egiptului” (Facerea C. 13, 10—11).

Peste aceste cetăți domnea câte un rege, și cei 2 regi erau aliați între dânșii. Acești regi aveau adeveseori războaie cu chaldeii și alemiții ce trăbeau în țara Cananului pentru a o prădă.

Sodomenii, ca toate neamurile cananelor, erau oameni de statură înaltă (Evrei numeau *uriei* pe toți locuitorii vechii ai Cananului, pe timpul cuceririi acestei țări de către Iosua), cu puteri de atleți. Din pricina marilor lor avuții și a trairului îmbelșugat, ei căzură cu timpul

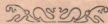
în păcatele cele mai mari și înfricoșătoare, de crime, desfrânări neauzite și zgârcenii care întreceu ori-ce închipuire. Nici un străin nu era primit să se odihnească o noapte în cetățile lor. Erau foarte zgârțiciți și neprimitori de oaspeți, de oameni streini. Desfrânările se făceau în toate părțile prin aceste orașe, care ajunseră la cel mai mare grad de decădere morală.

Despre stricăciunea și obiceiurile Sodomenilor, s'au păstrat mai multe legende. Între altele se spune, că dacă din întâmplare primeau pe vre-un străin să rămâie o noapte în Sodoma, i-se puneă un pat în ulița cetății. Patul era înadins mai mic decât statura omului și ei îi puneau oaspeții o condiție: că nu aveau voie să întinză picioarele mai mult decât patul. Dacă bietul străin în timpul somnului întindea picioarele peste lungimea patului, sodomenii, care stăteau la pândă, năvăleau asupra lui și-i tăiau îndată picioarele cât întrec au mai mult decât patul.

Cetățile Sodoma, Gomora, cu Adma și Sevina, au fost înghițite de un groaznic cutremur de pământ, ca și alte cetăți din timpurile străvechi, pe când domnea în Sodoma regele *Bera* și în Gomora regele *Bisa*, pe vremea patriarhului Avram, care era contoporanul și aliatul acestor regi.

Nimicirea acestor cetăți s'au făcut prin materii arzătoare și prin puternice zguduiri de pământ care au pricinuit prăbușirea lor într'o prăpastie uriașă, iar din acea adâncime a eșit la suprafață o mare cantitate de apă de pucioasă și amară, numită *Marea Moartă*, sau *lacul asfaltit*.

Legendele ce s'au păstrat de popoarele Cananului spun, că după scufundarea Sodomei și Gomorei, toată vegetația și arborii ce rămăseseră prin apropiere, au fost petrificați.

RÂNDURI MĂRUNTE

Date nouă despre Gheorghe Lazăr. Domnul profesor Dr. Avram Sădean ne dă într'o broșură apărută la Tipografia diecezană din Arad noui amănunte din viața celui mai de seamă dascăl al neamului nostru, căutând să scoată în relief în întregime figura aceasta mare, cu toate părțile ei caracteristice și interesante

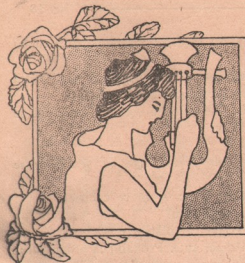
și în amănuntele ei. Broșura e rodul unei conștiințioase cercetări prin Arhivele din Viena, unde vor fi îngropate atâte altele lucruri poate încă referitoare la bărbăți de-ai noștri. — Recomandăm tuturor, cari se interesează de apostolii mari ai noștri, această broșură, care altfel se vinde în scopul de-a ajuta pe elevii săraci ai seminarului din Arad. Broșura costă cor. 1 și se poate comandă la autor, în Arad.

Pasări, cari dau bună-ziuă.

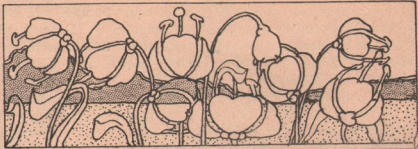
Pe întinsurile de zăpadă ale celor două poluri, trăesc niște paseri, numite pincvini, cari au foarte desvoltat simțul buneivuinții, căci se salută. Iată ce cetim despre paserile acestea: Au un obicei, ca și oamenii, că umblă la plimbare regulat, fără nici o altă țintă, numai de dragul plimbării și cutreeră în cete dela un loc la altul pustiu, având în frunte un comandant, care conduce. Dacă în fața unei cete de pincvini apare o altă ceată, comandanții din ambele părți grăbesc înainte și când ajung unul în fața celuilalt, își pleacă adânc capul în semn de salut. Dacă se salută reciproc, cetele din urma lor trec înainte și-și caută de drum. Nu așa însă, dacă spre pildă un comandant refuză să răspundă la salutul celuilalt. În cazul acesta cetele de pincvini se apropie deolaltă și, pentru ofența adusă de unul din căpetenii, se înceară la bătaie strașnică și cu aripioarele scurte se zdrobesc reciproc.

Dar nu acesta e cel mai interesant lucru la pincvini. Ci, că paserile acestea consideră și pe om, ca pe unul de tagma lor și-și pretind să-l salute. La înfățișarea esteroară omul adevăc seamănă cu ele și de aceea, — cum povestește Shackleton în memoarele sale, — mare a fost mirarea, când întîlnindu-se o ceată de pincvini cu un matroz al său, l'au bătut pe acesta, de l'au lăsat mai mort, din pricina, că a refuzat să resalute pe comandantul pincviniilor. De-atunci comandanții dela poluri știu, că, de câte ori întîlnesc cete de pincvini în drum, să trimită pe unul dintre ei înainte, în fața comandantului-pasăre și să-și plece adânc capul înaintea acestuia. După formalitatea aceasta de bunăivuință, pot trece alături înainte om și pasăre, fără supărare și fără nacăz...

PAGINI LITERARE

Despărțire.

Azi nimeni n'o să te petreacă
Cu defăimare și blestem.
Eu știu că mult n'are să treacă
Și iar duios am să te chem.
Priortirle de lacrimi pline
Cu rugăminți te vor urmă,
Că tu ai nimic în mine
Puterea de-a mai blestemă.

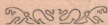
De n'ai fi fost cu-atâtea grații,
De mână albă îngerească
Ar fi putut să rețezească
Armonioasele vibrații
Care dormiau somn lung și greu
Pe lira sufletului meu?...

Vezi, mintea mea și-acum o 'ncântă
Cea de pe urmă noapte sfântă,
Când gândurile noastre două,
Fluturătoare 'n haină nouă,
Își aninau de ceruri țelul,
Și 'ntravipate de visări
Urcau eterice cărări
Întrezărind în zări castelul
Trandafirului fericii...
O, toate-aceste năluciri
Își au în vieța noastră rost
Și n'ar fi fost
De nu creșteau
Din ochii tăi ce rourau.

Iar dacă astăzi ne desparte
Acelaș milostiv destin,
Pe scrumul visurilor moarte
Eu nu te blestem, ci suspin.
Și 'n sbor de oră după oră
Iuzăile mele mor,
Cum trist se 'ntunecă sub nor
Un început de auroră.
Ca stropi de luminări, încete
Sporesc duioasele regrete

Și-și picură amar durerea
Pe-al sufletului meu deșert...
Dar eu te iert,
Deși mă doare:
Albina care face mierea
E și otrăvitoare!

NICHIFOR CRAINIC

DE ÎNCHIRIAT

A. de HERZ

În lunie, obloanele sunt închise sau ferestrele au obișnuita hârtie albastră, menită să-ți aducă la cunoștință, că boerii au plecat la băi. Pe la sfârșitul lui Februarie, mai toate casele au o foaie de hârtie galbenă sau roșie, lipită pe geanul din spre stradă, menită să te încunoștiințeze, că oamenii se mută și poți intra să le vezi casa.

De ani de zile lucrurile se petrec la fel. Nevoia te silește ca, din când în când, la un Sf.-Gheorghe sau la un Sf.-Dumitru, începând cu două luni mai înainte, să lași o sumă de streini să-ți intre în casă, să-ți umble prin toate odaile, ba să-ți vie de câte două, trei ori, aceeaș persoană, odată singură, a doua oară cu soțul sau soția, a treia oară cu „mama, care stă cu noi”, a patra oară „cu o verișoară” pentrucă știți, dumneavoastră, când e să ieși casă, greu te hotărești fără să nu întrebi și pe alții!

Cu oamenii care îți vin în casă pentru închiriere se întâmplă cum se întâmplă cu femeile decoltate. Cere unei doamne să-și desfacă rochia și să rămână cu umerii goi și cu pieptul gol până unde începe să se ivească adorabila linie a sânilor, va spune că ești obraznic și te va da afară, deși aceeaș doamnă, a doua zi, la un bal va veni așa cum ai dorit-o și va arăta, fără s'o rogi, mai multora, aceea ce nu ți-a îngăduit să vezi când erai singur. O mulțime de rude și de prieteni îți vin în casă, mereu, și aceștia ori-cât de apropiate rude și-ar fi și ori-cât de buni prieteni îți sunt, nu vor avea parte să vadă din casa ta, decât

odaia unde lucrezi, odaia unde primești, câți-va vor vedea sufrageria și atât. Ce-ai spune dacă un amic intim, te-ar ruga să-i arăți odaia femeii din casă? Dacă altul ți-ar spune, să-i arăți podul și pivnița, după ce își va arunca ochii în bucătărie? Că e nebun!

Iată însă că întocmai ca femeia care arată streinilor, fermecele ei tănuite, neîngăduite vederei tale în particular, ești silit să arăți tot ce ai în casă, locurile cele mai intime, colțișoarele cele mai îndepărtate, dând tot felul de lămuriri și intrând în tot felul de amănunte, unor oameni cari ți-au intrat în casă poftiți de bilețul lipit pe fereastră, pe care atunci îi vezi întâia oară și pe care nu-i vei mai vedea odată ce-au eșit. Scena este afară din cale de nostimă.

Sună cine-va. Deschizi, intră două persoane; amândouă umblă încet după ce au salutat cu stângăcie și înaintează până în mijlocul casei cu sfială. Știu că nu-ți poate face plăcere această vizită, dar mai știi foarte bine, că au mai multă voce să între decât ai tu se nu le primești.

— Mă rog, ce se închiriază?

— Apartamentul de jos.

— Compus, din?...?

— Cinci camere de stăpân...

— Cinci, adică cu „antreul”!

— Da, cu antreul.

— Va să zică, patru, ce poți face cu antreul?

— Noi am făcut sufrageria.

— Bine, noi nu putem, pentrucă dăm dîneuri numeroase.

— Câte douăzeci de persoane, — continuă cealaltă, care se uită cu desgust prin prejur.

— Și?

— Cinci camere de stăpân.

— Adică patron!

— Da, patron, bucătărie, odaie de slugă, sala de serviciu, tot à l'égout.

— Baie?

— Nu e! Poatecă proprietarul să vă facă dacă îi cereți.

— Putem vizită?

— Mă rog, de-ai sunt de închiriat.

Pornești. Tu mergi înainte ca să deschizi ușile și auzi în urma ta:

— Aș! Întunecoase de tot!

— Ferestrele mici.

— Și ușile, nu vezi ușile, de-abea treci!

— Unde să faci odaia lui Jules?

— Și pe Coca n'o mai poți culca cu bona.

— Aici, ce e?

— O odăiță unde am ținut dulapurile.

— Vai de mine, odaia asta nu e bună de nimic.

Unde o să-mi pun eu dulapul cel mare, cu trei uși, în care îmi țin rochiile de bal?

— Bucătăria?

— Jos.

— Va să zică se răcesc bucatele până să vie cu ele de jos.

— Și noi mâncăm și n'am mâncat nici odată bucatele reci, afară numai dacă erau răcitur.

Doamna tace, i-se pare că ești obraznic; și se întoarce spre cealaltă.

— *To, tu dist?*

— *Que c'est loin jusq'a que la serviteure se donne en bas!*

— *Sur, — către tine: — Și ce cehirie?*

— Două mii cinci sute!

— Ce? Cât? Dta cât plătești?

— Două mii cinci sute. Probabil că proprietarul o să urce.

— Două mii cinci sute, cu un antreu întunecos, cu o săliță, de nu poate umbla doi inși, fără baie, bucătăria jos, odaia de slugă fără sobă, să-i fie rușine.

Te inclini și taci. După o clipă de tăcere:

— Ia să mai vedem odată! Ne dai voie?

— Vă rog!

— Va să zică aicea să fie salonul. Sunt patru ferestre. Unde stau, sunt trei, așa că trebuie să mai facem o perdea.

— Dincoace iatacul! Intră două paturi? Intră.

— N'ai nici șambră de toaletă?

— Nu e?

— Să-l pui pe Coca aici și bona dincolo. Să-și facă Jules biroul la stradă și salonul alături.

— Aș, nu știi că nu-i place să audă vorbă căud lucrează!

— Așa e! Și cu cine trebuie să vorbim pentru preț?

— Cu proprietarul. Strada Belizariu 17 bis.

— Aha! Credeți c'o să mai lase ceva?

— După cât știu o să urce!

— Atunci mai bine să renunțăm. Tu ce zici?

— Eu zic tot așa!

— Bună ziua Domnule! N'o s'o luăm, că mai suntem în vorbă cu alta în Popa-Tatu, cam departe, dar ce are-aface, sunt șase odăi cu ferestrele la stradă, odăe de baie, parchete, pivnițe, bucătărie. Și are îndrăzneala să ceară două mii cinci sute! E obraznic. Oamenii aștia ar trebui bătuți. Hai să mergem! Dar dta de ce te muți?

— Nu-mi ajunge. Când m'am mutat n'aveam copii, acum avem trei.

— Să vă trăiască!

— Sărut mâna.

— Băeți ori fete?

— Un băiat și două fete.

— Mai bine, fetele sunt mai ușor de crescut...

— Sunt foarte cuminiți câte trei.

— Unde sunt?

— Cu nevastă-mea; la ora asta când vine lumea pentru casă, ese, că fac gălăgie.

— Drăguții. Sunteți insurat de mult? *

— La toamnă șase ani!

— Al! Și de-atunci nu v'ați mutat?
 — Nu!
 — Va să zică e bună casa?
 — E bună. Noi ne mutăm că e prea mică.
 — Sigur, trei copii! Și noi avem unul, o fetiță,
 Coca, despre care vorbeam, o mai finem un an și o
 dăm internă la călugărițe. Nu știu, am mai multă în-
 credere acolo decât în altă parte.

— Da! E școală serioasă.
 — Și eu tot acolo am învățat. Nevasta dtale
 unde și-a făcut penszionul.

— A fost doi ani la Pompilian.
 — La Pompilian? Și eu am fost un an. Admi-
 rabilă școală, m'a luat tata, că vroia să fiu cu ori-ce
 preț la călugărițe. În ce an a fost nevasta dtale acolo?

— În 1893.
 — Și eu tot atunci. Cum o cheamă?
 — Petrescu. Elvira Petrescu.
 — Nu-mi aduc aminte!
 — Cu numele de fată Constantinescu. Petrescu
 mă chiamă pe mine.

— Constantinescu, Elvira Constantinescu. Con-
 stantinescu Elvira. Oacheșă, înaltă, cu vârful nasului
 adus în sus. Mi-aduc aminte!

— Da! Nevastă-mea.
 — Vai! Ce bine îmi pare! N'am mai văzut-o de
 nu se ține minte. Ba, da, acum doi ani la Papagal,
 ea intra și eu țeșeam! Ce bine îmi pare. Îmi pare bine
 domnule Constantinescu.

— Petrescu!
 — Petrescu. — Îți dă mâna!
 — Elvira se întoarce târziu?
 — Pe la șeșe!
 — Acu e de-abea cinci și un sfert. Păcat! Aș
 fi vrut s'o văd. Să ne mai aducem aminte de școală!
 Va să zică una, cu salonul două, cu astal'altă trei;
 ar merge, dar știu eu... poate lui Jules să nu-i placă.
 Jules e bărbatul meu. Îl știe Elvira, că din școală îi
 tot vorbeam. Să-i spui, să vezi dacă își aduce aminte:
 Aglae Protopopescu.

— Mi-a vorbit!
 — De mine?
 — Da!
 — Ce drăguță e! Ți-am spus, ce prietene am
 fost? Hei, cum te regăsești după atâta vreme. Crezi
 că ar vrea să-mi facă bae și să-mi pună electricitate.

— Cine?
 — Proprietarul!
 — Știu eu! Să-i vorbiți.
 — Unde zici că stă?.. Aleea Năsturel?..
 — Strada Belizariu 17 bis.

— O să mergem! Hai să mergem! S'a făcut
 noapte, și mai avem vre-o cinci case de văzut. Știi
 cu mutatul ăsta e îngrozitor! Noi avem, acolo unde
 stăm acum, o casă foarte bună, Strada Ști:bei-Vodă
 alături de Comănduire, și de-aia vrea Jules să se

mute, că-i sună goarna mereu și nu poate să lucreze.
 Dacă n'om găsi, o luăm pe-asta, așa de dragul Elvi-
 rei, că eră foarte dragă. La revedere domnule Belizariu.

— Petrescu!
 — Domnule Petrescu! Da ce bine îmi pare de
 Elvira. La revedere, o să văd și să-i sărut îngerașii.
 Sunt blonzi? Mă înnebunesc după copii blonzi.

— Unul! Una din fetițe e blondă.
 — Frumoasă trebuie să fie.
 — Seamănă Elvirei!
 — Al! Atunci e frumoasă. La revedere domnule.
 — Sărut mâna doamnă!
 — Bonsoir. — Spune însoțitoarea, care n'a scos
 o vorbă.

Au eșit. Închizi ușa după ele și mai auzi vor-
 bindu-se afară.

— Singur în curte? E bine! Dacă n'ar fi tava-
 nurile așa de joase și dacă ar avea baie.

În casă s'a făcut liniște. Amețit te duci să
 te așezi pe un scaun, închizi ochii, și în urechi îți
 revin crâmpete de frază: „Fără bae... noi stăm în
 Știrbei-Vodă... Coca nu stă cu bona... Jules nu cântă
 cu trompeta... iatacul colo... antreul întunecos... Elvira...
 Aglae... Belizariu... călugărițe!..“

Sunt ani, că nu ne mai vâsurăm...

*Sunt ani, că nu ne mai vâzurăm
 Și 'nfiotat de amintire
 Eu mă gândesc din nou la tine
 Și la trecuta mea iubire.*

*Sub vraja ei fermecătoare
 De suflet dorul mi s-anină
 Și parc-aș vrea o cîmpă numai
 S-apari în calea mea, senină.*

*Frumoșii ochi, cu dulci ispite,
 Să-i simt asupra mea cum căută,
 Să-i simt cum spun povestea 'ntreagă
 A dragostei de altădată.*

*Tovarăși să ne prindem iară,
 Să colindăm peste coline
 Și albi cireși de-asupra noastră
 Să-și cearnă florile virgine...*

*Apari și uită-o clipă numai
 C-ătăția ani de-atunci trecută,
 Să nu mai știm c-a fost o mână
 Să ne sădească 'n suflet ură.*

RADU MĂRGEAN

UN ROMAN AMERICAN

OCT. STERESCU

I.

— Eu n'am nimic de zis împotriva persoanei d-tale, zise bătrânul cu bunătațe. Te știi că ești cel mai priceput mecanic al meu, aud că ești desghetat și cel mai bun lucrător din fabrica mea de biciclete. Dar stai și d-ta de te gândește și ai să vezi că mi-e absolut imposibil să-ți permit o apropiere intimă de fiica mea. Închipește-ți, fata mea este crescută în lux și bogăție, pe când d-ta abia poți să câștigi cât îi trebuie pentru acoperirea celor mai neapărate trebuinți. Căsătoria cu ea ar avea la sigur un sfârșit trist.

— Dar eu n'am să fiu totdeauna sărac! strigă Edgar Sadlegot. Am să lucrez și am să câștig o avere mare și am să o pot înconjura pe fiica d-tale cu tot luxul de care are nevoie și cu care este deprinsă.

— Da, da, zise domnul Wedding răsând cam plietisit, toate acestea cer vreme, nu? Și apoi... până să câștigi din averea aceea mare, — dacă o vei câștiga, — fiica mea n'are să mai fie tânără.

— A nu, zise tânărul și fața îi strălucia de o nobilă hotărâre. Am să-i pun o avere la picioare de azi într'un an. Dați-mi răgaz un an și dacă nu mă voi ținea de cuvânt, atunci nu o să mă mai vedeți... nu o să mai auziți de mine!

— Bine, zise domnul Wedding, bucuros să scape de tânărul, bine, îți dau un an răgaz.

Înainte de a ieși din odaie, Edgar Sadlegot zise cu o siguranță, care miră și pe bătrânul și experimentatul fabricant. „De azi într'un an am să mă întorc cu averea mea agonișită și am să-mi repet cererea!

II.

Peste șase luni gazetele anunțau falimentul fabricii de biciclete Wedding & Co. Firma a avut aceeași soartă ca și multe alte firme, cari se apucaseră în sezonul trecut să fabrice biciclete ieftine. Piața a fost inundată și a urmat inevitabilul faliment. Domnul Wedding n'a putut să scape din naufragiul averii sale decât câteva mii de dolari. A fost silit să părăsească, împreună cu fiica sa, mărețul palat și se ia cu chirie o casă ieftină la mahala, unde își petrecă zilele gândindu-se la averea sa perdută și la viitorul fără nici o nădejde.

Fiica sa nu-i făcea nici o imputare. Eră însă femeie și îi amintea adesea, că acum ei sunt tot așa de săraci, ca și pețitorul pe care l'a refuzat tatăl ei.

— Are să se întoarcă el, că mi-a făgăduit, adăugă ea apoi cu încredere. Dacă Edgar Sadlegot a zis că are să facă o avere într'un an, apoi o și face. Eu însă am să mor de rușine, când voi da cu ochii de bărbatul pe care tu l'ai respins din pricina sărăciei sale.

III.

Domnul Wedding și fiica sa ședeau în micul lor salon sărăcăcios. Eră tocmai un an de când plecase Edgar Sadlegot ca să-și câștige averea. Bătrânul se gândea la întreprinderea sa, care a dat greș și-și făcea socoteala cam cât timp are să-i mai ajungă restul din fosta lui bogăție. Fata eră foarte agitată. Alergă dela o fereastră la alta, se opră ca să tragă cu urechea. În alele din urmă căzū pe un scaun și oftă:

— Ah, n'are să vie, n'are să vie!

N'apucă să isprăviască bine cuvintele acestea, că se auzi soneria. Ea alergă la ușă. Peste o clipă Edgar Sadlegot intră în odaie.

IV.

M'am întors, zise el după ce salută pe domnul Wedding și pe fiica sa. Acum un an v'am spus că am să-mi agonișesc o avere. După ce am reușit, vin ca să-mi cer răsplata.

El făcū câțiva pași spre fată, care se roși, bătrânul se puse între ei.

— Nu mă îndoesc cătuș de puțin că spui adevărul, ași vrea să aud câteva amănunte până să mergem mai departe. La cât se ridică averea d-tale, și cum ai făcut-o?

V.

— Nimic mai ușor de spus decât aceasta! răspunse tânărul zimbînd. Ia uită-te colea!

Și arată domnului Wedding o recipisă de un depozit în sumă de o jumătate de milion. Bătrânul rămase cu ochii holbați la recipisă.

— Mai am vreo 100.000 de dolari în U. S. Bonds.

— E enorm, îngână bătrânul, adecă mi se pare enorm, acum după ce am sărăcit. Dar cum ai câștigat toată averea aceasta?

— Foarte ușor, răspunse tânărul. Eu mi-am văzut foarte lămurit drumul spre bogăție, când am observat că încep să fabrici biciclete de 20 dolari. Când am văzut aceasta, am știut dinainte, care are să fie rezultatul. După ce am plecat dela d-ta acum un an, am deschis un atelier de reparat biciclete. Și astfel am făcut avere reparând... bicicletele d-tale; fiecare cent din averea mea, este de pe urma reparațiilor bicicletelor d-tale.

— Iată fiica mea, ia-o, este a d-tale! strigă bătrânul.

— Edgar Sadlegot, zise el apoi, strângându-i mâna, să facem o afacere în tovărășie. Eu am să fac înainte la biciclete de 20 de dolari, iar d-ta să dai înainte cu repararea lor.

Peste un an, erau amândoi milionari!

CRIMA LUI SYLVESTRE BONNARD

Roman de ANATOLE FRANCE — Trad. de VASILE STOICA

20 August 1869.

A optzeci și șaptea pagină... Încă vreo douăzeci de șire, și cartea-mi despre insecte și flori, e isprăvită. A optzeci și șaptea și ultima pagină...

„Cum se vede așadar, vizitele insectelar sunt de mare importanță pentru plante; insectele iau asupra lor sarcina, de a transporta polenul dela stamine la pistile. Floarea pare pregătită și împodobită aume pentru așteptarea aceasta nupțială. Am dovedit mai sus, că nectariul floarei, produce un fel de suc dulce, care atrage insectele și le silește, să îndeplinescă, inconștient, fecundarea directă sau încrucșată. Felul acesta e cel mai obișnuit. Am arătat, că florile sunt colorate și parfumate, așa ca să atragă insectele, iar pe dinlăuntru clădite, cu o astfel de intrare, încotă acești musafiri, pătrunzând în corolă, trebuie să-și deșură pe stigmatul polenului de pe dânsii. Sprengel, veneratul meu maestru zicea, referitor la blana de puș din corola indrișaimului sălbatic: „Înțeleptul plâzmuitor al fiții, n'a făcut nici un fulgușor fără rost”. Iar eu zic: Dacă crinul câmpilor, de care grăește evanghelia, e mai mareț îmbrăcat decât regele Solomon, mantaua lui de purpură, e o manta de nunță, iar găteala aceasta bogată, e o necesitate pentru existența neamului său.

Brolles, în 21 August 1869**

Brolles! Casa mea e chiar în capul satului, cum mergi cătră pădure. E o casă de piatră, cu coperișul de olane; când e soare, coperișul joacă în culori, ca gătul unui porumb. Sfârleaza din vârful lui îmi aduce aici mai multă cinste, decât toate lucrările mele de istorie și filologie. Nu-i nici un picu, care să nu cunoască sfârleaza domnului Bonnard. De altfel e ruginită hodoroaga, și scârție grozav de ascuțit în vânt. Ba câteodată refuză ori ce serviciu, ca și Tereza, care bombăne, cât bombăne, dar la urmă tot primește ajutorul unei țărănețe.

Casa nu-i mare; îmi place însă foarte mult. Odaia mea are două ferestri, și când răsare soarele, drept întrânsa bate. Deasupra ei e odaia copiilor. Jeana și Henry de două ori vin pe an, să locuiască întrânsa.

Tot acolo-și aveă și micul Sylvestre leagănul. Eră așa de frumos copilul, dar eră prea palid. Când

* Domnul Sylvestre Bonnard nu știă că în același timp și alți naturaliști iluștri făceau cercetări asupra raporturilor dintre insecte și plante. Dânsul nu cunoștea lucrările domnului Darwin, ale doctorului Hermann Müller, precum nici observațiile lui Sir John Lubbock. Trebuie, să observ însă, că concluziile domnului Sylvestre Bonnard, se apropie foarte mult de ale acestor trei învățați. E mai puțin utili, dar poate tot așa de interesant să observ, că Sir John Lubbock, e, ca și domnul Bonnard, arheolog, și că numai târziu s'a dedicat științelor naturale.

— Nota editorului. —

se jucă prin iarbă, mamă-sa îl urmăria cu o privire neliniștită, și se opriă mereu din cusut, ca să-l ia în poală. Bietul copil nu voia, să adoarmă. Zicea, că dacă adoarme, se duce undeva departe, foarte departe, unde-i numai negru, și unde nu vede altceva, decât numai lucruri, cari îl înspăimântă și pe cari nu vrea, să le mai vadă.

Mamă-sa strigă după mine, iar eu mă duceam și mă așezam lângă leagăn; mitelul îmi luă un deget în mână-ți caldă și uscată și-mi zicea:

— Nașule, spune-mi o poveste.

Îi făuriam astfel povești de tot felul. Iar el mă ascultă totdeauna tăcut și grav. Toate îl interesau; eră însă una, care-i încântă sufletul mai mult decât oricare alta: Povestea despre *Pasărea albastră*. Când o isprăviam, totdeauna îmi zicea:

— Încă odată! Încă odată!

O începeam din nou, iar căpsorul lui palid, cu vinele albastre, cădea ostenit pe pernă.

Doctorul la toate întrebările noastre, ne răspundea, că:

— N'are nimic deosebit!

Nu! Micul Sylvestre n'avea nimic deosebit. În anul trecut, mă chemă într-o sară tatăl său:

— Vino nițel; Copilul se simte mai rău.

Lângă leagăn stetea nemîșcată biata mamă, legată, parcă, cu toate puterile sufletului său de dânsul. Mă apropiai și eu.

Micul Sylvestre își întoarse încet spre mine ochiișorii, cari urcau mereu sub pleoape, și nu voiau să se mai coboare.

— Nașule, îmi zise apoi, de acum nu-mi mai trebuie povești.

Nu! Nu i-au mai trebuit povești!

Sărmana Jeana, sărmana mamă!

Eu sunt prea bătrân, ca să mă fii simțitor; moartea unui copil însă e într'adevăr o taină dureroasă.

Astăzi părinții lui au venit iarăș pe șase săptămâni sub coperișul moșneagului. Iată-i, tocmai acum vin din pădure, ținându-se la braț. Jeana e învăluită în mantaua cea neagră, iar Henry poartă dolu pe pălăria-i de pae; amândoi însă strălucesc de tineri, ce-s, și-și zimbesc cu dragoste unul altuia, și zimbesc pă-mântului, care-i ține, aerului, care-i scaldă, luminei, pe care o vede fiecare strălucind în ochii celuilalt. Dela fereastră, le fac semn cu batista, iar ei zimbesc bătrâneței mele.

Jeana urcă sprintenă scara, mă sărută, și-mi murmură la ureche câteva cuvinte, pe cari mai mult le ghicesc, decât le înțeleg. Iar eu îi răspund:

— Dumnezeu să vă binecuvinte, Jeano, pe tine și pe bărbatul tău, până în cei mai îndepărtați urmași ai voștri. *Et nunc dimittis servum tuum, Domine!**

* Acum slobozește pe robul tău, Stăpâne! — N. r.

Colecțiile „Cosinzenii“

de pe anul I. II. și III. se
pot comandă dela admi-
nistrația revistei pentru
:: suma de cor. 27 — ::

Abonații noștri noi, cari doresc
să aibă revista noastră dela în-
ceput, le capătă toate trei colec-
țiile pentru suma de 20 coroane.

Trei cărți literare noi.

1. *Gheorghe Stoica: „ALTE VREMURI“*. Prețul 2 cor. În acest volum, care este al treilea în „Biblioteca scriitorilor dela noi“, ce apare sub auspiciile Asociației, se zugrăvesc înduioșătoare scene într-o limbă frumoasă și curată românească. Volumul are peste 300 de pagini și e deopotrivă de interesant dela început până la sfârșit.

2. *Stefan Lăzar — Al. Ciura: „FLOAREA BETULIEI“*. Prețul cor. 1.80. Un splendid roman din epoca asiro-babiloniană zugrăvind stăpânirea tragedie a temutului Holofern, care pornește să cucerească lumea. Nimeni nu i se poate opune, căci brațul lui dădără mă tot, numai frumoasa și fermecătoarea ovrică: Iuditha — Floarea Betuliei — îl supune cu dragostea sa, ca apoi să-i taie capul și să-și scape neamul de peire.

3. *Horia P. Petrescu: „VĂDUVIOARA“*. Prețul 1 cor. E la noi în Ardeal întâia colecție de monologe pe cari diletanții le pot preda cu succes și spre mulțumirea publicului, la serate teatrale. Fiecare monolog e plin de spirit și de vervă și autorul a umplut cu acest volum de monologe un mare gol în literatura noastră dramatică.

Toate aceste trei cărți noi au apărut în editura „Librăriei S. Bornemisa“ din Orăștie și se pot procura pentru suma de K. 4.80.

CĂRȚI LITERARE NOUI

— Depozit la „Librăria S. Bornemisa“ în Orăștie. —

Cor. fl.

V. Mestegean: Regina Noastră. Note biografice cu prilegiul aniversării de 70 ani	1—
Rădulescu Niger: Orfanii neamului, roman naționalist	4—
N. Iorga: Studii și documente cu privire la istoria Românilor, vol. XXII	5—
N. Iorga: Studii și documente cu privire la istoria Românilor, vol. XXIII	6—
N. Iorga: Corespondența lui Dimitrie Aman	4—
„ Scrisori de boeri	1.75
„ Scrisori domnești	1.50
M. T. Carada: Sfânta Melania cea tânără	—80
I. Secula: Economia de casă întocmită după mai mulți autori	3—
Goga O. Domnul Notar, dramă în 3 acte din viața ardelenescă	2—
A. Vlăhuță, Dreptate, nuvele	2—
G. Coșbuc, Fire de tori. Ediție nouă și adăugită	3—
Sadoveanu: Privești Dobrogene	2—
B. Katargiu: Discursuri parlamentare 1859—1862	2—
Iacollot: Vânătorii de robi	—30
Lamartine: Raphael vol. I.	—30
Tailler E.: Dragoste de scriitor sau romanul lui V. Hugo	—30
Maupassant: Strigăt de alarmă, nuvele	—30
Fogazzaro: Povestiri	—30
Cinci scrisori de dragoste ale unei călugărițe	1—
Aradi V., A Ruthén skizmapör	1.50
Simeon Balint, viața și luptele lui în anii 1848—49	1.50
„Carlea Verde“ textul fraclatului de pace dela București 1913	1.50
Trecutul Românilor de pe pământul crăiesc	4—
Lungian M. Zile senine, icoane dela țară	1.50
Beza M. Pe drumuri. Din viața Aromânilor	2—
Galatzeon G. Biserița din Răzoare. nuvele și schițe	2—
Chirișescu M. Răsaduri, nuvele	2—
Legea electorală. Articolul de lege XIV din 1913	1—
Beldiceanu N., Poezii	1.25
Dr. S. Stanca, Pocășii	4—
Gh. Stoica: Alte vremi, povestiri	2—
Ion Agârbiceanu: Schițe și povestiri	2—
Al. Ciura: Amintiri	1.60
I. Dragoslav: Volintrii	1.80
L. Rebreanu: Frământări	1.50
V. Eftimiu: Poemele singurății	2—
A. Fogazzaro: Misterul Poetului, roman	1.80
St. Lăzar: Floarea Betuliei, roman	1.80
S. Bornemisa: Almanahul scriitorilor dela noi	1.60
A. Hamat: Noua lege militară	2—
E. Borcia: Versuri flustrate	—60
S. Bornemisa: Cele mai frumoase, poezii populare	—60
H. P. Petrescu: Văduvioara și alte șase monologe	1—
N. Iorga: Istoria statelor balcanice în epoca modernă	3.50
„ Note de drum	1.25
A. Banciu: Cum vorbim și cum ar trebui să vorbim românește?	—80

— Pentru porto să se trimită deosebit 10—30 bani de fiecare carte. —

— Porto recomandat cu 25 bani mai mult. —